

ПАМЕТНА ЗАПИСКА

от срещата на младежи от Сдружение „Спина бифида и хидроцефалия – България“ с представители на институцията на Омбудсмана

Дата: 24 март 2025 г.

Място: Институция на Омбудсмана на Република България

Участници:

- Експерти от институцията на Омбудсмана
- Представители на Сдружение „Спина бифида и хидроцефалия – България“
- Младежи, засегнати от проблемите, свързани с уврежданията

Основни теми на срещата:

1. Достъпност на архитектурната среда в училищата и университетите

Младежите споделиха тревожната реалност, че **недостъпната архитектурна среда** в образователните институции продължава да бъде сериозно препятствие пред тях.

Основните проблеми включват:

- Липса на **асансьори** и **достъпни тоалетни** за хора с увреждания
- Невъзможност за спорт в **адекватно изградени зали**
- Крайно **недостатъчни средства** по Националната програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“

Младите хора подчертаха, че бюджетът от **900 000 лв.** и обхватът на програмата от едва **14 проекта годишно** са недостатъчни за **2 300 училища** в страната. Те настояха Омбудсманът да съдейства пред Министерството на образованието и Министерството на финансите за **увеличаване на тези средства**, така че повече училища да могат да кандидатстват и изградят достъпна среда.

Особено **притеснително** е изискването училището да има **поне един ученик с физически увреждания**, за да бъде допустимо за финансиране. Младежите категорично заявиха, че достъпната среда трябва да бъде **право за всички ученици**, независимо дали към момента в училището има деца с двигателни затруднения.

Според техните изчисления, ако се запази настоящият темп на финансиране, ще бъдат необходими **170 години**, за да може България да осигури **напълно достъпна образователна среда**.

2. Проблеми с осигуряването на интермитентни катетри от НЗОК

Младежите повдигнаха и въпроса за **здравната грижа** за хората с увреждания, като акцентираща върху **недостатъчните средства за интермитентни катетри**.

В момента НЗОК отпуска **72 лв. месечно**, което покрива **само базови катетри** – модели, които в повечето европейски държави **отдавна не се използват** поради своята трудна употреба и риск за здравето. За **по-качествени и безопасни лубрикирани катетри** пациентите трябва да доплащат до **80% от цената**, което е сериозно финансово бреме.

Сдружението настоява Омбудсманът да изиска от **Министерството на здравеопазването и НЗОК** своевременно да преразгледат предложението за **увеличаване на месечния лимит от 72 лв. на 510 лв.**, което би покрило по-голямата част от разходите за катетеризация.

Разчетите показват, че тази промяна би струвала на НЗОК **приблизително 367 200 лв. годишно**.

3. Трудова реализация на младите хора с увреждания

Друг важен въпрос, обсъден на срещата, беше **трудовата реализация** на хората с увреждания. След завършване на образованието си много младежи срещат **сериозни затруднения при намирането на стаж** и последваща работа, което ограничава тяхното социално и икономическо включване.

В тази връзка младежите предложиха да се създаде **национална онлайн платформа за професионално ориентиране и стажове** за студенти с увреждания. Предложението включва:

- **Координация от Агенцията по заетостта и Министерството на образованието**
- **Възможности за кариерно консултиране** и индивидуална подкрепа
- **Стажантски програми и обучения**, адаптирани за хора с увреждания
- **Ангажиране на бизнеса**, като работодателите получават насоки за адаптиране на работната среда

Поети ангажменти и следващи стъпки

- Екипът на Омбудсмана се ангажира да отправи **официални запитвания** към съответните министерства във връзка с увеличаване на средствата за достъпна образователна среда и осигуряване на адекватни медицински изделия.
- Ще бъде потърсена възможност за инициране на **по-гъвкав механизъм за разпределение на бюджетите** в училищата, така че повече учебни заведения да могат да се възползват от програмите.
- Институцията на Омбудсмана ще обсъди с отговорните институции възможността за създаване на **национална платформа за стажове и професионална ориентация** на младежи с увреждания.
- Младежите и техните родители обмислят **подаването на индивидуални сигнали**, които сдружението ще подкрепи.

Заклучение

Срещата беше изключително ползотворна и откри възможности за бъдещо сътрудничество. Младежите от Сдружение „Спина бифида и хидроцефалия – България“ изразиха **искрената си благодарност** за предоставената възможност да споделят своите проблеми и предложения.

Вярваме, че това е **само първата стъпка** към реални промени и устойчиви решения, които ще гарантират по-добра **достъпност, здравна грижа и трудова реализация** за хората с увреждания. Очакваме с надежда следващите конкретни действия в тази посока.

Проектът “Академия за младежки инициативи в гражданското общество”, 2024-1-BG01-KA154-YOU-000205002 се изпълнява с финансовата подкрепа на програма Еразъм+ на ЕС. Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.